సినీమా (కి) కథ

పట్టయ్య చౌదరి ఈనాడు పాండీ బజార్‌లో ఫేవ్‌మెంటు మీద పగలల్లా తిరిగి కాలక్షేపం చేస్తున్నాడూ అంటే. కథ దొరక్క తను తియ్యబోయే సినీమాకి కథ. అంటే పాండీబజార్‌లో కథలు దొరుకుతాయని అతని అభిప్రాయం కాదు. కథలకోసం వెతకడం అతని కలవాటైపోయింది. పాండీబజార్‌లో పగలంతా గడపడమూ అలవాటైపోయింది.

అతను రిక్షాలో వొచ్చి ఉడిపి హోటల్ ముందు దిగుతాడు. సుబ్బులు అతనికోసం కానట్టుగా అక్కడ కాచుకుని ఉంటాడు. చౌదరి రిక్షా దిగడం తోటే సుబ్బులు అంటాడు.

"మనకి రిక్షా ఏటండి చౌదరిగారో! కొత్తకారు తీసేయ్యండి"

చౌదరంటాడు.

"కొత్తకారుకొంటే ప్రొడక్షన్‌లో తుక్కైపోతుందిరా. కథ రెడీ అవనీ. రెండు పాతస్టాండర్డులు కొని పారేస్తా"

ఇద్దరూ కలిసి కథల్ని గురించీ కార్లని గురించీ కబుర్లు చెప్పుకుంటూ లోపలికి వెడతారు. సుబ్బులు చౌదరితో అతి ముఖ్యమైన విషయం చర్చిస్తున్నట్టు ముఖంపెట్టి ఇది ఒక కాఫీ హోటలన్న సంగతి తనకు గుర్తులేనట్టే లోపలికి వెడతాడు. చౌదరి : "రెండు పెసరట్లు – బాగా వేయాలి. అల్లం పచ్చిముళహ దండిగా పారెయ్యి." అని ఆర్డరిస్తాడు అలవాటైన సర్వర్‌కి. రెండో పెసరట్టు తన కోసమని తెలియనట్టు గానే కథకుల్ని గురించి అతి తన్మయత్వంలో చెపుతుంటాడు సుబ్బులు.

"సదాశ్రీ అని కొత్తరైటరండి. మనోడే - అసలుపేరు సంచుల దామోదరం. ఆడిదగ్గరుదండోకత ! రెండొందల రోజులెల్లాలండి అది పిచ్చర్ తీస్తే. మా పసందైన కతలెండి. మనం ఇచ్చినంతా పుచ్చుకుంటాడు. నోరెత్తడు."

ఈ లోగా పెసరట్లొస్తాయి.

"ఏంటది చౌదరి గారో ! మా బాగుందండి. రోజూ ఇదే పనా." అంటాడు సుబ్బులు.

"ఏడిశావు తినరా." అంటాడు చౌదరి. తింటూ సుబ్బులు సంచుల దామోదరం సదాశ్రీ ఎల్లా అయ్యాడో చెపుతుంటాడు.

"మన ఆఫీసుకి రమ్మను, విందాం. "అంటాడు చౌదరి.

'ఆఫీసు' కుమారి యోచనాదేవి ఇల్లు. ఇక యోచనాదేవి ఎవరంటే-

విశాఖ పట్టణం సముద్రతీరానికి ఎన్నోరోడ్లు ఎత్తునుంచి కిందకి దిగుతాయి. అందులో హాస్పిటల్ పించి కిందకి దిగేరోడ్డు కొసని - పన్నెండు పదిహేను గుడిసెలున్నాయి. అందులో ఒక గుడిసెలో తలుపులనే పదుచు ఉండేది.

రామకృష్ణ చౌదరనే పాతికేళ్ళ యువకుడు బి. కాం. చదవడానికి నెల్లూరునించి అక్కడికి వచ్చాడు – గుడెపికికాదు - విశాఖపట్నం. పాతి కేళ్ళ ప్రాంతానికి - (ఆ రోజుల్లో) ఇంటర్ పాసయిన యువకుడికి, రెండు బస్ రూట్లకూ, వందయకరాల ఆస్తికీ ఎకైక వారసుడికి, ఇద్దరు బిడ్డల తండ్రికి - హాస్టల్ నియామావళికి కట్టుబడి ఉండడం కష్టం. అంచేత అతను - ఒక చిన్నఇల్లు ఆస్పత్రికి ఎదురుగా వున్నపేటలో అద్దెకు తీసు కున్నాడు. ఆ ఇల్లు తుడవడానికీ, కారియర్ తోమి రెండుపూట్లా హోటల్ నించి భోజనం తేవడానికీ తలుపులుని కుదిర్చాడు. తలుపులు, పెద్దతట్టలో ఆస్పత్రికొచ్చిన రోగుల బంధువులకు భోజనాలు తెచ్చిపెడుతుండేది. అయితే చౌదరిదగ్గర కుదిరిన తరవాత, ఆమె తక్కిన బేరాలు వదులోకో వలసి వచ్చింది. ఎందుకంటే, చౌదరికి పాలు తేవాలి, అతనికీ, అతనిస్నేహి తులకీ, కాఫీలు కాచి ఇయ్యాలి. అతనికి రెండుపూట్లా వేడినీళ్లు కాచివ్వాలి, స్నానానికి. ఈ పనులన్నీ అయ్యేసరికి మిగతా బేరాలకు వ్యవధి చిక్కేది కాదు. అదీగాక ఆమొత్తానికి రెట్టింపు చౌదరి వల్ల ముట్టేది.

ఆ తలపులే కుమారి యోచనాదేవి, ఆ చౌదరీ మన సినీమా ప్రొడ్యూ సర్ చౌదరి. తలుపులు కుమారి యోచనాదేవి ఎల్లాగైదంటా—

చౌదరి - తండ్రి చనిపోయిన పదకొండవరోజుని - బస్సు రూట్ల మ్మేసి, సొమ్ముతో, తలుపులమ్మతో, మద్రాసు సెంట్రల్లో దిగాడు - ఎయిర్ కండిషన్ పెట్టి లోంచి, పక్కనున్న మూడో తరగతి పెట్టిలోంచి సన్నాసి దిగాడు, సన్నాసంటే తలుపులమ్మకి పూర్వాశ్రమంలో మేన మామా, తాళికట్టిన మొగుడున్నూ. అంటే విశాఖపట్నం రోజుల్లో–అంటే తలుపులమ్మ తలుపులమ్మగా ఉన్నపుడు–అంటే, చీరా బొడ్డుకిందకి, తొడల పైకి విరిచి వెనక్కి దోపి, రవికైనా ఎరక్క, నెత్తిమీద మట్టకుదురు పెట్టుకొని, దానిమీద డజను భోజనాల క్యారియర్ల తట్ట లెక్కలేకండా

మోపిన రోజుల్లో. ఆరోజుల్లో తన స్తన జఘన సౌభాగ్యం. ఊరు సంపద కాలేజీ కుర్రాళ్లని. అల్లరిపెట్టిస్తున్నాయన్న సంగతి. తలుపులమ్మకీ తెలియదు. వాటికి వదిరూపాయల విలువ ఉందని. ఒకనాడు చౌదరి ఆమెకు రుజువు చేసాడు. ఆ జ్ఞానోదయం అయిన తరవాత తలుపు లెన్నో విషయాలు గ్రహించిది. అంత విలువైన విషయాన్ని కాస్త మరుగు పరిస్తే వాటివిలువ మరింత పెరుగుతుందని ఆమె అనుభవంవల్ల తెలుసుకొంది. చీర తొడల పైకి విరిచికట్టడం మానేసింది. పిటపిట లాడే రైక తొడగడం అలవాటు చేసుకుంది. క్రమంగా మరోవిషయం ఆమెకు తెలిసొచ్చింది. పిప్పరమెంట్లకీ మంచి పసందైన కాగితాలు చుడితే వాటిధర పెరుగుతుంది. అల్లాగే తన అవయవాలని మంచి మిల మిల మెరిసే నైలాన్లలో పొదిగినట్టైతే వాటికి మంచివెల దొరుకుతుంది.

మరో ముఖ్యమైన విషయం. ఆమె చౌదరితో పరిచయం ఏర్పడ్డాక గ్రహించింది. బెంగాల్‌క్షామ నివారణకి సహాయార్థం చౌదరి ఒక నాటకం ఆడించాడు. అందులో నాయికా పాత్ర ధరించడానికి రాజమండ్రి నుంచి రాఘవకుమారి అనే అమ్మాయి వచ్చింది. రిహార్సల్సు చౌదరి ఇంట్లోనే జరిగేవి. రిహార్సల్సు అయిపోయినా. రాఘవకుమారి ఉండడానికి వేరే హోటల్ గది ఒకటి ఏర్పాటయినా. ఇంచు మించు అన్నిరాత్రులూ ఆవిడ చౌదరి ఇంట్లోనే గడిపింది ఆవిడ చౌదరిని. "బావగారు" అని అతిముద్దుగా మూతి సన్నగా పెట్టి పిలిచేది. నాటకం అయిపోయాక రాఘవకుమారి. పర్సు బరువెక్కి ఆమే రాజమండ్రి వెళ్లిపోయాక. తలుపులు చాలా ఆలోచించింది. తనెప్పుడూ చౌదరిని. "ఏటిబాబూ." అంటుంది. బావగారూ పిలుపులో నాజూకుంది. అంచేతే అన్నీ వాడిపోయిన రాఘవ కుమారికి. తనకన్న విలువ ఎక్కువ. అంచేత ఒకరోజు సాయంత్రం హోటల్నించి కార్యియర్ తెచ్చి విస్తట్లో వడ్డించి. స్నేహితులతో పేకాడతున్న చౌదరి నుద్దేశించి.

"అన్నం" ఒడ్డించేసినాను, యెల్లిపోయొచ్చేయండి బావగోరూ అంది. చౌదరి పేకాట మరిచిపోయి, కళ్లప్పగించి ఆమె వంకచూశాడు.

ఆ తరవాత కొద్దిరోజులు ఆమె తూర్పుయాస పోగొట్టడానికి కొన్ని రాత్రిలు తంటాలు పడ్డాడు చౌదరి. ఆ తరవాత 'నటీమణిసవాలు' అన్న నాటకంలో నాయికాపాత్ర ధరించింది. అందులో చదువుకున్న స్త్రీ నాటక రంగంలో ప్రవేశించి, దాన్ని ఉద్ధరించడానికి ప్రయత్నించి తను పతనమై పోతుంది. ఆ పాత్ర తాలూకు భాష అంత వంటపట్టక పోయినా, కేవలం తన శరీర సౌష్టవం వల్ల నెగ్గు కొచ్చేసింది, తలుపులు, ఆతరవాత ఇంక తెర మీద కెక్కడం ఒక్కటే ఆ మెకు మిగిలిన ఆశయం. అందుకనే చౌదరితో కూడా మద్రాసులో దిగింది.

మద్రాసులో దిగిన తరవాత సన్నాసి కేవలం ఆమె " మామ మాత్రమే." చౌదరి బావగారు.

చౌదరి దిగాడోలేదో సుందరం అతన్ని పట్టాడు. సుందరానికి వేట కుక్క లక్షణాలు ఎన్నో ఉన్నాయి. ఆంధ్రదేశం నించి, సినిమా తీసే అభిప్రాయంతో మద్రాసు ఎవరు వచ్చినా, తనను, వాళ్లు రాకముందే పసి గట్టేస్తాడు.

మద్రాస్ నగరంలో ఉన్న కార్లలో మూడోవంతు మీద సుందరానికి హక్కులున్నాయి. వినాయక చెట్టియార్ ఊరేళ్లాడనుకోండి, సైకిలుమీద వాళ్ల ఇంటికి వెడతాడు. వాళ్లబ్బాయి చిన్నప్ప చెట్టితో టిఫిన్ ఆరగిస్తాడు, ఆరగిస్తూ మధ్యలో టైం చూసుకొని,

"అ డా డా !" స్టేషనుకి పోణుమే, ఒరు ఫ్రెండు వర్రా – తంబి, కారు శావి ఎంగి?" అంటాడు.

తంబి ఎదురు చెప్పకముందే, నౌకరుకి ఆజ్ఞ జారీచేసి, కారు తాళాలు తెప్పించుకొని, ఊపిరివదిలేలోగా కారుని డ్రైవ్ చేసి, పోర్టికోలోంచి, రోడ్డుమీదకి,

లాగించేస్తాడు. వినాయక చెట్టియార్ కాకపోతే దామోదర మొదలియార్. సుందరానికి కారులేని లోటుండదు.

చౌదరి సిగరెట్టు ముట్టించాడు. పోర్టర్ సామాను దింపుతున్నాడు. తలుపులు స్టేషనంతా కలయచూస్తోంది. పక్కపెట్లోంచి వచ్చిన సన్నాసి. ఓలమ్మో. ఇదేటిది. ఇంతపెద్ద దున్నాదిటేసను. అని తన ఆశ్చర్యానంతా ఒక్క గుక్కలో ప్రకటించాడు. అప్పుడొచ్చాడు సుందరం గాలివానలా.

"హలో. హలో. హలో. ఏమండీః ఇపుడుదానా వస్తిరి.

"ఔనండి" అన్నాడు చౌదరి. ఇతనితో ఎక్కడ. ఎపుడు. పరిచయ మయిందోనని కిందా మీదా పడుతూ.

"ఊర్నుండి నేరుగా వస్తిరాః"

"అంటే విశాఖపట్నంనించి. నెల్లూరులో దిగలే. అన్నాడు చౌదరి ఏ ఊళ్లో పరిచయమో తేల్చుకోడానికి.

"అదుదా," అన్నాడు సుందరం ఎటూ తేల్చకుండా. తలుపులు వేపు చూపెడుతూ చిరునవ్వునవ్వి; అమ్మగార్ని కూడా తీసుకవస్తిరా." అన్నాడు. చౌదరి.

సుందరం గ్రహించాడు ఇది సినిమా వ్యవహారమేనని. వెంటనే పోర్టర్లిద్దరితో అతి ఉత్సాహంగా అన్నాడు.

"ఎన్నడాపాక్కరింగి. సామానెల్లాం ఎడత్తి నంబర్లో వెయ్యంగ" 3074. రండి. మీ హోటల్ బుక్ చేస్తిరాః"

"లేదు ఏ వుడ్లాండ్స్ కన్నా."

"రండిమీ, మనకి ఫ్రెండ్సేదా"

అసలీ ఆసామీ ఎవరో తెలియకుండానే సుందరం మొగమాటంలో పడిపోయాడు చౌదరి. వాళ్లని వుడ్లాండ్స్ కాటేజిలో దింపి. చెట్టియార్ ఇంటికి వెళ్లాడు సుందరం. చిన్నప్ప చెట్టియార్తో అన్నాడు.

"తంబీ" తెలుంగు కారన్, అప్పుడి మేపుడి చిట్టీన్." ఆ తరవాత సుందరం చౌదరిచేత ముందుగాకారు కొనిపించాడు. ఆ తరవాత ఇల్లు కుది ర్చాడు. తదుపరి సినిమా కంపెనీ పెట్టించాడు.

అప్పుడు ప్రారంభించాడు చౌదరీ కథకోసం అన్వేషణ. ఈ నాటి వరకూ అది సాగుతూనే ఉంది.

కథ ఇంకా నిర్ణయం కాలేదుకాని, ఈ నాలుగైదు సంవత్సరాలలోనూ ఎన్నో పరిణామాలొచ్చాయి.

కథ నిర్ణయం కాకముందే-బస్సురూట్లు అమ్మిన లక్షయాభయి వేలూ అయిపోయాయి. మిగతాఆస్తి అమ్మడానికి వీల్లేకుండా అతని మామగారు బిడ్డల తరపున దావావేసి, ఆస్తికి అతని భార్యాని గార్డియన్‌గా పెట్టించాడు.

తలుపులమ్మ కుమారి యోచనాదేవయింది. ఇపుడు చౌదరిని ఆమే పోషిస్తోంది. అంటే రోజూ కాఫీ హోటల్ ఖర్చుకింద, సిగరెట్లకే రెండు రూపాయిలు రెడ్డియార్ చేత ఇప్పిస్తుంది.

సన్నాసి, అపుడూ ఇపుడూ మావే (గాని, అతనిపుడు రెడ్డియార్ కారుని సొంతంలా వాడుకుంటున్నాడు. టెరిలిన్ బుష్‌షర్టులూ, కౌబోయి పాంట్లు వేస్తున్నాడు. నాటుసారా మానేసి గ్రేప్ బ్రాంది తాగి తాగి మనిషి సున్నితపడ్డాడు. ఈ మార్పుల కన్నిటికీ మూలకారకుడైన రెడ్డియార్ ఎవరో, ఎందుకు ఏసందర్భంలో, ఎప్పుడు వచ్చాడో కొంచెం వివరంగా ముందు ముందు తెలుస్తుంది.

ప్రస్తుతం తలుపులమ్మ కుమారి యోచనాదేవిగా ఎల్లా మారిందో చెపుతాను.

సుందరం 'చౌదరి చిత్ర' కంపెనికి త్యాగరాయ నగర్‌లో ఒకపెద్ద యిల్లు అద్దెకు సంపాదించాడు. అద్ది అయిదువందలయినా, మేడమీద చౌదరీ

తలుపులమ్మల నివాసానికీ, కింద ఆఫీసుకీ అనుకూలంగా ఉంది. సుందరం తనని ప్రొడక్షన్ మానేజరుగా 400రూ/ జీతంమీద తనే నియమించు కున్నాడు. హీరోకి,విలన్‌కి, డైరక్టరుకీ, సంగీతం డైరక్టరుకీ అడ్వాన్సు లిప్పించాడు. కవిని కుదర్చడంలో కొంచెం చిన్న అభిప్రాయ భేదాలొచ్చాయి అతనికి. సుందరం విషశ్రీ అన్నకవి అన్నివిధాలా అనుకూలంగా ఉంటా డనీ, అతను రాసిన చిత్రం "విషనాగు" మొన్ననే శతదినోత్సవం జరుపు కుందనీ, ఎంతో నచ్చచెప్పాడు. అయితే చౌదరికి సినిమా విషయం అను కున్నప్పటినించీ బ్రహ్మశ్రీ చేత కథ రాయించాలని పట్టుదల.

బ్రహ్మశ్రీ 'నటిమణిసవాలు' రాసిన మహనీయుడు ప్రదర్శనలో ఎన్నిలోపాలున్నా, కేవలం రచయిత ప్రతిభవల్ల ఆనాటకం రక్తి కట్టిందని యూనివర్సిటీ వైస్ ఛాన్సలర్ మొదలు, ఆస్పత్రి చప్రాసీ వరకూ, ఏక గ్రీవంగా అన్నారు. అందుచేత చౌదరి "బ్రహ్మశ్రీ"కి రమ్మని ఉత్తరం రాస్తూ డబ్బుకూడా పంపాడు.

బ్రహ్మశ్రీ ఉత్తరం డబ్బూ అందుకున్నాడు. ఒకవారం తరవాత అతని వద్దనుంచి సమాధానం వచ్చింది.

సారాంశం ఇది :

"చౌదరి:

నాబోటి అనామకుణ్ణి సినిమా అందలం ఎక్కిద్దామని అనుకోడం స్నేహితుల ఎడల నీకున్న పక్షపాతానికి గొప్పనిదర్శనం. అయితే పిల్లా జల్లాతో ఉన్న నేను - ఏదో కడుపులో చల్లకదలకుండా కలక్టరాఫీసులో గుమాస్తాపని చేసుకుంటూ పొట్ట పోసుకుంటున్నాను. ఇది వొదిలేస్తే, మళ్లీ దీన్ని తిరిగి సంపాదించుకోలేను. నీకు బోలెడంత పిత్రార్జితం ఉందని, సినిమా కంపెనీలో కాఫీకర్చుకి చాలదని వినికిడి, అదీగాక ఎందరో ప్రతిభా వంతులు రంగస్థలంమీద తమ నటనా కౌశల్యాన్ని రుజువు చేసుకున్నవారు.

దేశఖ్యాతి నార్జించిన రచయితలు, చిత్రకారులు, ఎన్నో ఆశలు పెట్టుకుని మద్రాసువచ్చారని ఆఖరికి పాండీ బజారు పేవ్‌మెంట్లని ఆశ్రయించుకుని, జీవచ్ఛవాల్లా బ్రతుకుతున్నారని అంటారు. కాలం కర్మం కలసిరాక నేను కూడా ఆమహనీయుల జాబితాలోకి ఎక్కడం నాకిష్టంలేదని నా మనవి.

పాండీ బజారులో పేవ్‌మెంట్ల నాశ్రయించుకొని, కొందరు మాజీ ప్రొడ్యూసర్లు కూడా ఉన్నారని వినికిడి. అందులో నువ్వు చేరొద్దని నా హెచ్చరిక.

సినిమా రంగాన్ని నువ్వు సాధించాలేవని నాకు గట్టి నమ్మకం ఏర్పడ్డంవల్ల ఇంతగా రాయవలసివచ్చింది. అందుకు ఒక తార్కాణం చాలు

శ్రీమతి తలుపులమ్మ కథా నాయకిఅని రాశావు. నేను వొద్దంటే నువ్వేలాగ మానవు. తలుపులమ్మది అసాధారణమైన శరీర సౌష్టవమని నేనూ ఒప్పుకుంటాను. ఆ పొంకంచూసి జనం ముగ్ధులై పోతారని నీ ఆశ. మూడు కోట్ల ఆంధ్రుల్ని, నీ కళ్ళతో తలుపులమ్మని చూడమని అడగడం అసందర్భం. కథానాయకి లక్షణాల్లో పొంకంకూడా ఒకటి. అయితే అదొక్కటీ ఉంటే చాలదు. చాలమంది కథానాయికలకి అదిలేదు కూడా. అయితే ఆలోపం కప్పిపుచ్చడానికి ఇతరసాధనలున్నాయి. రబ్బరు, ప్లాష్టిక్, సాధనలు, ఫలానిది అని చెప్పలేను కాని, మరొకటేదో ముఖ్యమైన లక్షణం ఉండాలి. శ్రీమతి తలుపుల్ని వెయ్యిపుటాలేసినా, ఆ లక్షణం ఆమెలోంచి పుట్టదు. అయితే నేనిదంతా తెలియని తనంలో చెపుతున్నానని, శ్రీమతి తలుపులు లోని, లోతు పాతులు నీకు తెలిసినంతగా ఇంకెవ్వరికీ. తెలియవని నువ్వనుకోవడం ఖాయం. అంచేత ఆమె కథానాయికగా ఒకచిత్రం-ప్రారంభిస్తావు. పూర్తి చేసినా చెయ్యలేకపోయినా, అంచేత ఒకటి రెండుసలహాలు, తలుపులు పేరు బొత్తిగా తూరుపు కంపు కొడుతుంది. అంచేత పేరు మార్పించాలి. ఆవిడ అసలు పేరు తలుపులు అయ్యుంటుంది. అంచేత

యోచనా దేవిగా మారిస్తే, గంభీరంగానూ, ఎవరికి అంతగా అర్థం దొర కనిది గానూ ఉంటుంది. మరొక హెచ్చరిక, శ్రీమతిగా సినిమాజీవితం ప్రారంభించి నెగ్గుకొచ్చిన వాళ్లు బహుతక్కువ, అంచేత కుమారి యోచనా దేవి అని పేరుపెట్టు. శ్రీమంతుల స్నేహంచేసిన ఈమె కుమారిఅంటే ఎవరు నమ్ముతారన్న సంకోచం నీకక్కర్లేదు. సూర్యుడితో ఆవధికి మించిన స్నేహంచేసి, కర్ణుడంతటి బిడ్డను కన్నకుంతీదేవీ "కుమారి" అప్పటికి.

'మరొకముఖ్య సలహా' :-

కుమారి యోచనాదేవి అనబడే తలుపులమ్మ-లో ఇతరవిధాల ప్రతి భలు ఎన్నోఉన్నాయి, మనుషుల్ని క్షణంలో పసిగట్టగలశక్తి ఉంది. తన భాషలో అతిచమత్కారంగా మాట్లాడి, ఎంతటి మగవాళ్లనైనా, రంజింప చెయ్యగలదు. అంచేత ఆవిణ్ణి ఆ తూర్పుభాషలో, ఆ పొంకంతో, రబ్బరు బొమ్మలా ఎగిరెగిరిపడే ఆ ఉత్సాహంతో, తెరమీద కెక్కించగలిగావా: ఆమెకింక పట్టపగ్గాలుండవు. హాస్యవేషం వేయించవా, ఎంతటి హీరోయిన్న యినా, తినేస్తుంది-కుమారి యోచనాదేవి - ఇందులో నిజం నీకర్థంకాక పోయినా, ఆవిడకర్థంఅవుతుంది. చదివి వినిపించు. ఆవిడ చదవలేదుగనక -

ఇట్లు
నీ, శ్రేయోభిలాషి-
బ్రహ్మశ్రీ-

తా:క: నువ్వుదయతో పంపిన రైలు ఖర్చుల డబ్బు తిరిగిపంపడంలేదు. సినిమాలోకంలో ఎందరో నీడబ్బు తినబోతారు, అనవసరంగా, అన్యా యంగా, నేను స్నేహితుణ్ణి, తినదగినవాణ్ణి, అయినా ఈ వందరూపాయలూ నీకవసరమొచ్చే పరిస్థితివస్తే - (రాకూడదని నా ఆశ) నిర్మొమాటంగా ఉత్తరంరాయి. తలతాకట్టు పెట్టయినా పంపిచేస్తాను. బ్రహ్మ

ఈ ఉత్తరం చదువుకున్నాక - చౌదరిగారికి, కోపం, భయం ఉక్రోషం ఎన్నో వొచ్చాయి. అది నవ్వురూపంగా పైకొచ్చింది, "వాడెప్పుడూ ఇంతే, తలతిక్కమనిషి." అని ఏదో బహువిచిత్రమయిన కొత్త విషయం కనిపెట్టినట్టు మరింత విరగబడి నవ్వాడు.

అయితే తలుపులమ్మకి ఉత్తరంలో ఒక విషయం నచ్చింది 'ఈ రోయిన్‌యాసం' అంటే తలుపులమ్మకి తలా తోక లేని వ్యవహారంలా ఉంది హోదా యేదో వస్తుందన్న వెర్రివ్యామోహం తప్ప. అందులో సరదా లేదామెకు. హాస్య పాత్రవేసి అందులో తూర్పుభాష మాట్లాడమంటే, చెరిగి పారేస్తుంది. చౌదరి దగ్గర ఈ కబురెత్తకపోయినా, ఆమె మనస్సులో ఇది ఆడుతోంది.

ఆ తరువాత సంఘటనలు కొంత గజిబిజిగా జరిగాయి. సుబ్బులు-'యగస్ట్రా' సప్లయిరు-తరుచు రావడం, చౌదరి డైరక్టరు, సుందరం వగైరా ఇవతల కథతో కుస్తీపడుతుంటే, మేడమీదకుపోయి, కుమారి యోచనా దేవితో కబుర్లు చెపుతూ కూచోడం, జరుగుతూఉండేది. సన్నాసి కూడా ఉండెడివాడు. క్రమంగా సన్నాసి ఒక్కడే మిగలడం మొదలు పెట్టాడు. కుమారి యోచనాదేవికి 'యగస్ట్రా సప్లయరు' తో సమాన స్థాయినీ కూర్చుని మాట్లాడం ప్రొడ్యుసరు తాలూకు మనిషి-హోదాకి తగదని తోంచింది. ఆ సందర్భలో పాండిచేరి వ్యవహారాలు చర్చించడం జరిగింది. సుబ్బులూ, సన్నాసి

దానిఫలితంగా సన్నాసి కారుతోలడం అలవాటు చేసుకున్నాడు. రోజు పొద్దున్న 7 గంటల వేళ డ్రైవరుతో ఐలెండ్ గ్రౌండ్స్‌కి పోవడం అక్కడ కారుతోలడం నేర్చుకోడం, అతని దినచర్య. ఈ విధంగా రెండు నెల్లు గడిచాక - ఒకరోజు పొద్దున్న మామూలుగా ఐలైండ్ గ్రౌండ్స్‌కని బయలుదేరిన కారు, మధ్యాహ్నానికి కాదుగదా, రాత్రికైనా రాలేదు, మర్నాడు తెల్లవారినా, కారుగాని, సన్నాసిగాని ఇంటికి తిరిగిరాలేదు.

దురదృష్ట వశాత్తు ఆ రోజుని సుందరం 'విషశ్రీని కూర్చోబెట్టి కధరాయించడానికి ముహూర్తం పెట్టాడు. కారులేదు గనక కవిగార్ని టాక్సీలో తీసుకొచ్చాడు సుందరం. కాఫీ. ఫలహారాలు. తమలపాకులు. తంగభస్మం, అనబడేపొగాకు, అన్నీతృప్తితీరా సేవించి, విషశ్రీ కధ చెప్పడం ప్రారంభించాడు : అంటేకధకి ఉపోద్ఘాతం.

"పదిలక్షలౌతుందండి" "ten lakhs" అన్నాడు విషశ్రీ నోట్లో ఊటని క్రింద పెదవితో పట్టి లక్షరూపాయలు చేతవట్టుకొంటే, కలర్‌పిక్చర్ తీయ్యొచ్చన్న సుందరం వేపు చౌదరి బొమలు ముడిపేసి చూసాడు. సుందరం ఆచూపు గమనించ గట్టిగానే,

"అంతదా, ఆరు ఆందిరా, మైసూరు బరురుబా. తమిళ బంద్రి, బొంబాయి, కలకత్తా, ఒరిస్సా ఎల్లాంశేత్తి అంబదు వచ్చాంగ, శేతిది బరు రుచా, నాన్‌దాసె ప్తినే-" అన్నాడు

చౌదరి సిగరెట్టు ముట్టించాడు. విషశ్రీ ఉమ్మి వేసుకొచ్చాడు.

"అణ్ణి! కతదాసెప్పండిమీ, అన్నాడు సుందరం. విషశ్రీ చెప్పడం మొదలెట్టాడు."

"ఎన్. టి. రామారావు వీధివెంట నడుస్తున్నాడు - రామారావుగారే వెయ్యాల్లెండి ఈ వేషం, (సుందరం తలఊపాడు) రామారావు నడుస్తు న్నాడు. దారి తరగడంలేదు. పైజమా దుమైపోయింది. ఎడం కాలిజోడు తెగిపోయింది. అది రోడ్డుపక్కని పారేసి మళ్లీ నడుస్తున్నాడు. నూతిదగ్గర కొచ్చాడు, లోపలికిచూసాడు, నుయ్యి వాడకంలో లేదు. లోపల నాచు, కప్పలు. 'ఛ' అనుకున్నాడు, బయలుదేరాడు, నది వేగంగా ప్రవహిస్తోంది. అందులోకి చూశాడు. బురదకట్టు ఈదుకుంటూవచ్చింది గట్టుకి- గట్టంతా బురద. ఒంద్రుమట్టి - 'ఛ' అనుకున్నాడు మళ్లీ. సముద్ర కెరటాలు ఉవ్వెత్తుగా లేచి గట్టుకి ఎగబాకుతున్నాయి-అతనికాళ్లదాకా, కాళ్లకింద ఇసక

కరిగి కళ్లు తిరిగినట్లైంది, తడబడ్డాడు, చతికిలబడాడు, ఎందుకంటే.
పగలంతా ఏమీ తినలేదుగామరి, అందుకని నీరసం. పెద్ద కెరటం వచ్చింది, నీళ్లు ఇసక కాస్త నోట్లోకి పోయాయి. ఉప్పు కషాయం" ఛ-అనుకుని ఉమ్మేసాడు మళ్లీ తడి గుడ్డలతోటే రైలుకట్టదగ్గరకొచ్చాడు. బ్రిడ్జిదిగ్గింది రైలు, జోరుగ్గా వాలుకి జారిపోతోంది.-అరవయి మైళ్లస్పీడు డీసెల్ ఇంజన్ కూడా, రామారావు రైలు-పట్టామీద తలెట్టాడు. ఆత్మహత్యకోసమేగా బయలుదేరాడు మరి: రైలు ఒచ్చేస్తోంది- రామారావు తల తియ్యాలా. పది గజాలు - అయినా కదల్లా- గజం-ఉహూ-రామారావక్కడే ఉన్నాడు. ఇంక మెడమీంచి పోతుంది రైలు. కర్రుమంది బ్రేకు, రైలంతాముందికీ వెనక్కీ గుంజుకుంది. బిర్రబిగిసింది బ్రేకు. శక్తికొద్దీ పట్టాడు డ్రైవరు. మెల్లగా జారింది ఇంజన్ చక్రం. రామారావు మెడదాకా వచ్చింది. తగిలింది కూడా, కానీ ఆగిపోయింది.

ఎవరూ ఏమీ మాట్లాడలేదు. ఊపిరి బిగబట్టుకు విన్నారు. చౌదరి గుండె రైలు ఇంజన్ లాగే కొట్టుకుంది. విశ్రీ ఉమ్మివేసుకోడానికి వెళ్లాడు అపుడొచ్చాడు సుబ్బులు-మేడమీదనించి.

"చౌదరిగారూ....కొంపమునిగింది." అన్నాడు ఇదికూడా కథలో భాగంలాగే అనిపించి, చౌదరిగారు కదలలేదు.

"బావగారూ" మాట అంటూ మేడమెట్లు మీంచి పడిపోయినంత పనిచేసింది, కుమారి యోగ్యన్నాదేవి, అపుడు చౌదరి లేచివెళ్లి, ఆమెమూర్ఛవచ్చి పడిపోకుండా పట్టుకున్నారు. మేడమీదకి తీసుకుపోయారు.

మేడమీద, సుబ్బులు గజిబిజిమాటల మహారణ్యంలోంచి వెలువడ్డ కథ ఇది.

క్రితం ఉదయం ఇద్దరూ కారు తీసుకొని-పాండిచ్చేరి వెళ్లారు, సన్నాసికి సాయంకాలానికి కొంత ఎక్కువయిన మాటనిజం, అతనిదగ్గర-

మరి ఎలా వచ్చాయో—మూడు వేల రూపాయిలున్నాయి. మూడువందల యాభై గ్రేప్‌సీసాలొచ్చాయి. ఆ డబ్బుకి-మద్రాసులో అమ్మితే వెయ్యి రూపాయిలొస్తాయని సుబ్బులే యాధాలాపంగా అన్నాడు. సన్నాసి అంతపని చేస్తాడని సుబ్బులు-(సత్ప్రమాణకంగా) అనుకోలేదు. అర్ధరాత్రి కారు తోలు కొస్తుంటే-పోలీసులు కారునీ, సన్నాసినీ, గ్రేప్‌బుడ్లనీ పట్టుకున్నారు. సుబ్బులుముందు జాగ్రత్తపడి కబురుచెప్పడానికి పరుగెత్తు కొచ్చాడు. జేబులో కానీలేదు. ముప్పై మైళ్లు నడిచాక ఒకలారీవాడు దయ తల్చి ఎక్కించు కున్నాడు. అమింజి కరై లో వదిలేశాడు. టాక్సీఒకటి పట్టి ఆఫీసు చేరుకు న్నాడు. ముందు ఆఫీసులో కధఅవుతోందని, వెనుక మెట్లమీదుగా వెళ్లి యోచనీయమ్మకి' చెప్పాడు. ఇంక నీరసం వొచ్చి పడిపోయాడు. యోచనా 'దేవి రాగ వరసని మొదలెట్టింది.

"నా మావఁనేటిసేత్తారు దేవుడో" అంటూ-చౌదరిచిరాకుగా, కోపంగా, కంగారుగా "అబ్బ ఊరుకో, కింద అందరూ వింటే బాగుండదు" అన్నాడు. యొచనాదేవి శృతి పెంచింది. నామావఁకేటయిపోయినాది. నాయనో...."

అపుడు సుందరం అడుపడ్డాడు.

"ఆడాదీతంగప్చీ, నాన్‌దా ఉంటినే'" అన్నాడు. సుందరం టెలి ఫోన్‌తీసి. ఒకఅంకెతిప్పి—"హల్లో....అ.... రెడ్డియార్ ఉండారా .... రెడ్డి యార్‌సార్ - నాన్‌దా, సుందరం.... సరేసార్-ఒకసహాయంకావాలి ఫోన్ పెట్టేసి, చౌదరి యోచనల నుద్దేశించి," మనతెలుంగువాండుదా పాండి చ్చేరీ సొంతఊరు. పెద్దబిజివెస్. మనం ఎంతసెప్తే అంతదా. రొంబఇన్‌ప్లి యన్స్. పోలీస్, గీలీస్, మెజిస్ట్రేట్-అంతా ఆయనసేయలో ఉండారు.రండిమీ, చౌదరిగారు, కత పినిస్‌చేసి, రెడ్డియార్ వినిపోయి చూస్తును."

యోచనాదేవిని ఓదార్చడానికి సుబ్బులు మేడమీద ఉండిపోయినాడు చౌదరిగారూ, సుందరం కిందకి వెళ్లారు. విషశ్రీ కథ వినడానికి. ఎందు కంటే. యోచనాదేవికి ఏడుపొచ్చినా, కోపంవచ్చినా, ఆఖరికి అవధికి మిం చిన ఆనందంవొచ్చినా, చౌదరికి కోప్పడ్డం తప్ప మరోకళకమయిన ఉద్రేకంరాదు. అందువల్ల ఆయన పక్కనుండి తనను ఓదార్చాలని ఆమె ఎపుడూ అనుకోదు. ఆశించదు.

విషశ్రీ మూడోమారు తాంబూలంలో పొగాకు బిగించి క్రిందపచారు చేస్తున్నాడు. కథలో మరో కథ అడ్డుతగిలితే అతనికి చిరాకు. అంతేకాదు అయిదు నిమిషాల క్రితం చెప్పిన కథ మరిచిపోయి కొత్తకథలోకి అకస్మాత్తుగా అడుగుపెడతాడు. అందుకని అతనికి ప్రతినాలుగు నిమిషాలకి జరిగిన కథ గుర్తుచేస్తుండాలి. ఆ అవకాశంలేక తిరిగి కథ మొదలుపెట్టినప్పుడన్నాడు.

"సరే- ఎన్‌టి. ఆర్. విమానంనించి దూకేశాడు"-ఏడిపినట్టుంటి, అన్నాడు చౌదరి అసలే చిరాకుగా ఉండి. విషశ్రీ మహా ఉద్రేకం మనిషి. అతని నోట్లో తాంబూలం, పొగాకు, కలిపిన ద్రావకం చౌదరిముఖానికి రంగు వెయ్యకుండా సుందరం అడ్డువడ్డాడు.

"అణ్ణా! కతఅంతవరకైరాలేదీ"-అని విషశ్రీ చెప్పిన కథని అతనికి తిరిగి జ్ఞాపకంచేశాడు, విషశ్రీ అందుకున్నాడు.

"ఇంజన్ చక్రం ఎన్‌టి. ఆర్. మెడదాకా వచ్చేసింది. అయినా అతను లేవలా. ఇంజన్ డ్రైవరు దిగివచ్చాడు. ఎన్. టి. ఆర్‌ని చూసాడు. "రామూ" అని అరిచాడు. అతన్ని గట్టిగా కౌగిలించుకున్నాడు. ఇంజన్ డ్రైవరు ఎవరో తెలుసా? రంగారావు వెయ్యాలనుకొండి ఆ వేషం. అతను ఎన్‌టి. ఆర్. ఫాదరన్నమాట."

"అణ్ణా!ఏవోణ్ణుటా –" అని అరిచాడు సుందరం-మొచ్చుకోలో. ఎత్తి పొడుపో అర్థంకాకండా.

"ఏడిపినట్టుంది. నాకేం నచ్చలా." అన్నాడు చౌదరి. "నచ్చలేదూ"? అన్నాడు విషశ్రీ-నోట్లో ఎర్రటి ద్రావకాన్ని కూడగట్టుకుంటూ.

"చౌదరిసార్. ఆ తరువాత మంచి క్లైమాక్సుండాది." అని సర్దడానికి ప్రయత్నించాడు సుందరం.

ఆ క్లైమాక్సులో ప్రవేశించాడు చౌదరి మామగారు. గుడ్లురుముతూ చౌదరినీ. సుందరాన్నీ. విషశ్రీని పరీక్షగా చూశాడు. ఒక్క విషశ్రీయే. 'నీ చూపులకీ నీ బుర్రమీసాలకీ నే బెదురుతానా' అన్నట్టు నిర్లక్ష్యంగా తాంబూలం నములుతూ నిలబడ్డాడు. ఇంతలో రిక్షావాడు ఒక బెడ్డింగుతెచ్చి లోపలపెట్టి కూలికోసం నిలబడ్డాడు. ఆ తరువాత పట్టయ్యచౌదరికీ. రిక్షా వాడికి రామరావణ యుద్ధం-వేరు వేరు భాషల్లో నడుస్తుంటే. నేటి ఉపమానం చెప్పాలంటే. భారత పాకిస్తాన్ యుద్ధం–నడుస్తుంటే సుందరం కలగజేసు కొని. రిక్షావాణ్ణి. విషశ్రీని అవతలకి తీసుకపోయి. హాల్లో- మిజో తిరుగు బాటుకి జాగాచేసాడు.

"ఏందిరా. బస్సురూట్ల సొమ్ము కరారావుడేనా. ఏమన్నా మిగిలి సచ్చిందా." అని పరామర్శించాడు పట్టయ్య చౌదరి. రామకృష్ణ చౌదరి దానికి సమాదానం చెప్పలేదు.

"ఎవరో తలుపులో. కిటికీలో యిూరోయిన్నంటగా?" అన్నాడు మావఁచౌధరి.

"అవిణ్ణి అలాఅవమానించావంటే మాటదక్కదు" అన్నాడు అల్లుడు చౌదరి.

"నోరు ముయ్యరా సవటా. నాలుగు డబ్బులు సేతికొచ్చేసేపాటికి బూవీఁ. అకాసం కనపడదు కుర్రపీనుగులకి.- వొయస్సులో మేవంతా ఏదో ఏడిపి నోళ్లమే. అయితే చినిమాల్లోకి దిగి అసలుకి మోసంవొచ్చే పని చెయ్యలే–"

"అల్లుడు చౌదరి ముఖం చిట్లించి, మూతి బిగించి, తన అస్మతిని తెలియచేసాడు. మావ చౌదరి చుట్ట అంటించి, తనువచ్చిన పని వివరించాడు

"అయిందేదో అయిపోయింది. ఇరకమకాం ఎత్తేసి, ఇంటికొచ్చెయ్యి మధ్యాన్నం రైలుంది."

"రాను" అన్నాడు చౌదరి.

"నెల్లూరు లోనే ఏనాదోళ్ళు శానామందున్నారు, మంచి పిట పిటల్లాడే వోళ్లు. కావాలంటే నెలకోవంద పారేసి, పరిమనెంటుగానే పెట్టుకోనే వొద్దన్లేం ఇంటిపట్టుని పడుండు- అంతే".

"రాను" అన్నాడు అల్లుడు చౌదరి.

ఆతరవాత అదమరుపుగా కుమారి యోచన మెట్లు దిగడం, వెనకసన్నాసి అమే నోదారుస్తూ అనుసరించడం,- మావ చౌదరి, 'బాగానేవుందే,' అని చుట్ట పొగ మధ్యనించి మెచ్చుకోడం, అల్లుడు చౌదరి 'పైకిపో' అని అరవడం. కుమారి సన్నాసి చేతులో మూర్ఛపోవడం - తరవాత మావా అల్లుళ్ల మధ్య తగాదా ప్రతిమించడం - అల్లుడు మావగార్ని అవతలకి గెంటి తలుపెయ్యడం, వగైరా జరిగాక, మధ్యాహ్నం రెడ్డియార్ కార్లో, సన్నాసిని విడిపించడానికి, రెడ్డియార్. సుందరం, కుమారి యోచనా. సుబ్బారు ఎక్కారు. ఇంక చోటులేక చౌదరి ఆగిపోవలసి వచ్చింది. చౌదరి తనకసినంతా పిగరెట్లమీద చూపించాడు. అంత ఇంట్లోకి అతనొక్కడు మిగిలాడు.

నాలుగురోజుల తరవాత, రెడ్డియార్ కార్లో సన్నాసితో సహా మిగతా అందరూ దిగారు, పాండిచేరినించి. కారు దిగుతుండగా కుమారి యోచనా దేవి; సంచుల్లా వాలిన రెడ్డియార్ బుగ్గల్ని ఆప్యాయంగా మీటడం చౌదరి కళ్లారా చూశాడు. ఆతరవాత, అదివేగ్గంగా వొచ్చేశాయి పరిణామాలు.

పట్టయ్య చౌదరి అల్లుడుమీద దావావేసి. ఆస్తంతకీ. పిల్లలతరఫున తనకూతుర్ని గార్డియన్‌గా పెంట్టించాడు. ఈ దావకీ. సన్నాసిమీద కేసు రద్దుచేయించడానికీ. చౌదరి దగ్గరున్న లోతక్కువ సొమ్ము కర్చైపోయింది. చౌదరికారులో కొన్నిముఖ్యమైన సామానులూ. కారు మేజస్ట్రీట్ కోర్టులో ఉండగా పోలీసులు తీసేసుకున్నారని వదంతి. మిగిలినకారు ఒక ధర ఇచ్చి రెడ్డియార్ కొనేశాడు. వొచ్చినడబ్బుల్లో సుందరం. తనకమీషను పోగా. మిగతాది తన జీతంక్రింద జమకట్టుకున్నాడు.

ఇహ.

రెడ్డియార్ ప్రతిరాత్రి 7 గంటలనించి 9 గంటలవరకు ఆఫీసులోనే మకాం. ఆతరవాత ఆఫీసునీ. మిగతాహంగుల్నీ. ఎవరెల్లా వాడుకున్నా ఆయన కేమీ అభ్యంతరలేదు. నెలకి రెండువేలు కుమారి యోచన కిస్తాడు. అది ఎల్లా ఖర్చుపెట్టుకున్నా. అతనికి అభ్యంతరంలేదు. క్రమం క్రమంగా ఆఫీసుకి– రెడ్డియార్ లేనపుడు-యజమాని ఎవరన్న విషయమై సన్నాసికి. చౌదరికీ. ప్రచ్ఛన్నయుద్ధ ప్రారంభమైంది. అది తీవ్రరూపం దాల్చకుండానే సన్నాసి తన ఆధిక్యం నిరూపించుకున్నాడు.

"పోనీ మీ ఊరెల్లిపోయొచ్చయండి బావగారు." అంది కుమారి యోచన ఎంతో జాలిపడుతూ.

"నాపెళ్లాంమీద అప్పీలుచేసి, ఆస్తి వశపర్చుకుని. పిక్చర్ తీసి పారి య్యాల; అప్పుడింటికెళ్లాల." అన్నాడు చౌదరి. ఈ లోగా రోజుకి రెండు రూపాయిలు ఆయన కర్చుకిందా సద్దు తోంది. కుమారి యోచన.

రెడ్డియార్ మద్దతు తో పట్టుబడకుండా. పాండిచ్చేర్రీనించి గ్రేప్‌బుడ్ల దిగుమతి నిరాఘాటంగా సాగిస్తూ పెద్దవాడై పోయాడు సన్నాసి.

ఏమాట కామాటా చెప్పుకోవాలి. కుమారి యోచనాకి. చౌదరంటే ఎంతో ఇది-అది జాలనండి, అభిమానమనండి, కృతజ్ఞత అనండి. ప్రేమని కూడా అనండి.

చౌదరి ఆకథకోసం వెతుకుతూ పాండిబజార్లో తిరుగుతున్నాడు. సినీమా కథకోసం.

బ్రహ్మశ్రీ తదుపరి రాసిన జాబులో-"మిత్రమా కథకోసం అంతగా వెతకడం ఎందుకు? నీకథ అద్భుతంగా ఉంటుంది-సినీమాకి, నామాటవిని అది నిశ్చయించెయ్యి" అనిరాశాడు. అయినా బ్రహ్మశ్రీమీద చౌదరికి కోపం రాలే-ఉక్రోషమో-ఆవేదనో.కంగారో, తెలీకుండా అదిచదువుకుని పకపకా నవ్వుకున్నాడు.

యధాప్రకారం సుబ్బులుతో కలసి పెసరట్లు తింటూ కథకోసం అన్వేషిస్తూ కాలంగడుపుతున్నాడు చౌదరి. కథ దొరకగానే తనేపెళ్లాందగ్గర కెళ్లి ఓరాత్రి ఖుషామత్ చేసి, కావసిన సొమ్ము తేవచ్చు ననీ, దాంతో పిక్చర్ తీసి తనజన్మ సఫలం చేసుకోవచ్చుననీ, ఆఖరుకి అంతా సుఖాంతం అవుతుందని అతని ఆశ.

అయితే కథ దొరకాలి ముందు - మంచికథ.

........(జయశ్రీ)